

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SMOŁDZINO NA LATA 2015- 2017

PROJEKT

Smołdzino, styczeń 2015

Spis treści

Wstęp.....	2
Podstawa prawna.....	4
Analiza i diagnoza sytuacji mieszkańców Gminy Smołdzino.	4
Zasoby instytucjonalne Gminy Smołdzino	11
Cele Programu.....	12
Odbiorcy Programu	12
Realizatorzy Programu	12
Sposoby realizacji Programu Wspierania Rodziny- zadania i harmonogram działań	14
Finansowanie Programu	16
Monitoring i ewaluacja Programu.....	17

Wstęp

Rodzina jest ważnym środowiskiem opiekuńczo - wychowawczym o ogromnym znaczeniu dla rozwoju i wychowania dzieci. Prawidłowo wypełniający swoje funkcje rodzice troszczą się o wychowanie swoich dzieci, o zaspokajanie ich potrzeb, szczególnie o właściwe wyżywienie, sen, wychowanie, bezpieczeństwo, rekreację, rozwój i socjalizację. Rodzina to pomost pomiędzy jednostką a społeczeństwem.¹ W rodzinie istnieją różne systemy wzajemnych powiązań uczuciowych i oddziaływań społecznych. Jest środowiskiem, w którym tkwią ogromne możliwości wszechstronnego rozwoju osobowości dziecka.² Rodzina dla bardzo wielu ludzi jest oazą, małą ojczyzną zapewniającą poczucie bezpieczeństwa, wsparcia emocjonalnego i środowiskiem sprzyjającym dobremu samopoczuciu.³

Rodzina jest zorganizowaną oraz zróżnicowaną całością. Charakteryzuje ją dynamiczny charakter. Funkcjonuje ona w szerszym systemie, na który składają się warunki życia w społeczeństwie globalnym i w określonej sytuacji ekonomicznej, społecznej i politycznej. Według wielu badaczy należy za punkt wyjścia przyjąć pogląd, że rodzina jako system stanowi pewną całość, będącą czymś więcej niż prostą sumą tworzących ją jednostek. Rodzina jako system psychospołeczny zajmuje określone miejsce w hierarchii większych zbiorowości i poprzez swą strukturę oraz funkcje jest ściśle powiązana ze społeczeństwem, w którym żyje.⁴ Charakteryzuje się dużą elastycznością w przystosowywaniu się do zmieniającej się rzeczywistości społeczno- gospodarczej, jednak równocześnie wiele owych skutków wpływa na pogorszenie kondycji ekonomicznej rodziny i obniża poziom zaspokajania jej potrzeb. To zaś prowadzi do zagrożeń realizacji podstawowych funkcji rodziny, co zwykle powoduje istotne trudności w funkcjonowaniu społeczeństwa jako całości.⁵

Mając na uwadze powyższe, niezmiennie ważnym zadaniem samorządu jest wspieranie rodziny w sytuacjach kryzysu, pomoc w przezwyciężaniu napotkanych trudności, umożliwienie otrzymania specjalistycznego wsparcia. Takie zadania na gminę nakłada Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Istotą ustawy jest stworzenie spójnego systemu pomocy w opiece i wychowaniu dziecka oraz pracy z rodziną je wychowującą, zwłaszcza taką, która napotyka trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji, w tym opiekuńczo – wychowawczych. Zgodnie z założeniami Ustawy instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

---

¹ L. Dyczewski, *Więź między pokoleniami w rodzinie*, Lublin 2002

² A. Rusiecka, *Rola rodziny w kształtowaniu wartości kulturalnych dziecka*, Słupsk 2006

³ M. Ogryzko- Wiewiórska, *Rodzina w oczach młodego człowieka* (w:) M. Ziemska(red.)*Rodzina współczesna*, Warszawa 2001

⁴ S. Waszczak, *Polityka rodzinna*, W: *Polityka ludnościowa i rodzinna*, (red.)L. Frąckiewicz, S. Waszczak, Katowice 1995

⁵ Kurzynowski A. (red.), *Rodzina w okresie transformacji systemowej*, Warszawa 1995.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają wszechstronnych rozwiązań. Niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, a także często towarzysząca temu choroba alkoholowa czy przemoc w rodzinie, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, czy zagrożenie eksmisją. Dlatego rodziny takie wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. W pracy tej bardzo istotne jest interdyscyplinarność działań. Niezmiennie ważna jest współpraca wszystkich instytucji i podmiotów, które pracują z rodziną– powinna mieć jednolity cel, a działania powinny się uzupełniać. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, mieć charakter kompleksowy i obiektywny oraz być podejmowana możliwie jak najwcześniej.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz minimalizowanie wystąpienia takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Natomiast w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej należy podejmować działania w celu jak najszybszej reintegracji rodziny.

Podstawa prawna

Art. 176 ust 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.)

Analiza i diagnoza sytuacji mieszkańców Gminy Smołdzino.

Gmina Smołdzino to gmina mała (25.980 ha). Administracyjnie podzielona jest na 16 sołectw, w skład których wchodzi 18 miejscowości. Centrum administracyjnym gminy i siedzibą władz jest miejscowość Smołdzino.

W strukturach gminy znajdują się: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Smołdzinie, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Smołdzinie, Gminne Przedszkole w Smołdzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smołdzinie, przy którym działa Środowiskowy Dom Samopomocy i Klub Wolontariusza, oraz Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Gardnie Wielkiej, który w strukturach ma 2 biblioteki i 6 świetlic wiejskich (obecnie 4 świetlice są nieczynne).

Gminę Smołdzino zamieszkuje 3489 mieszkańców. Tworzą oni ok. 1574 gospodarstwa domowe, w tym rodzinne.⁶

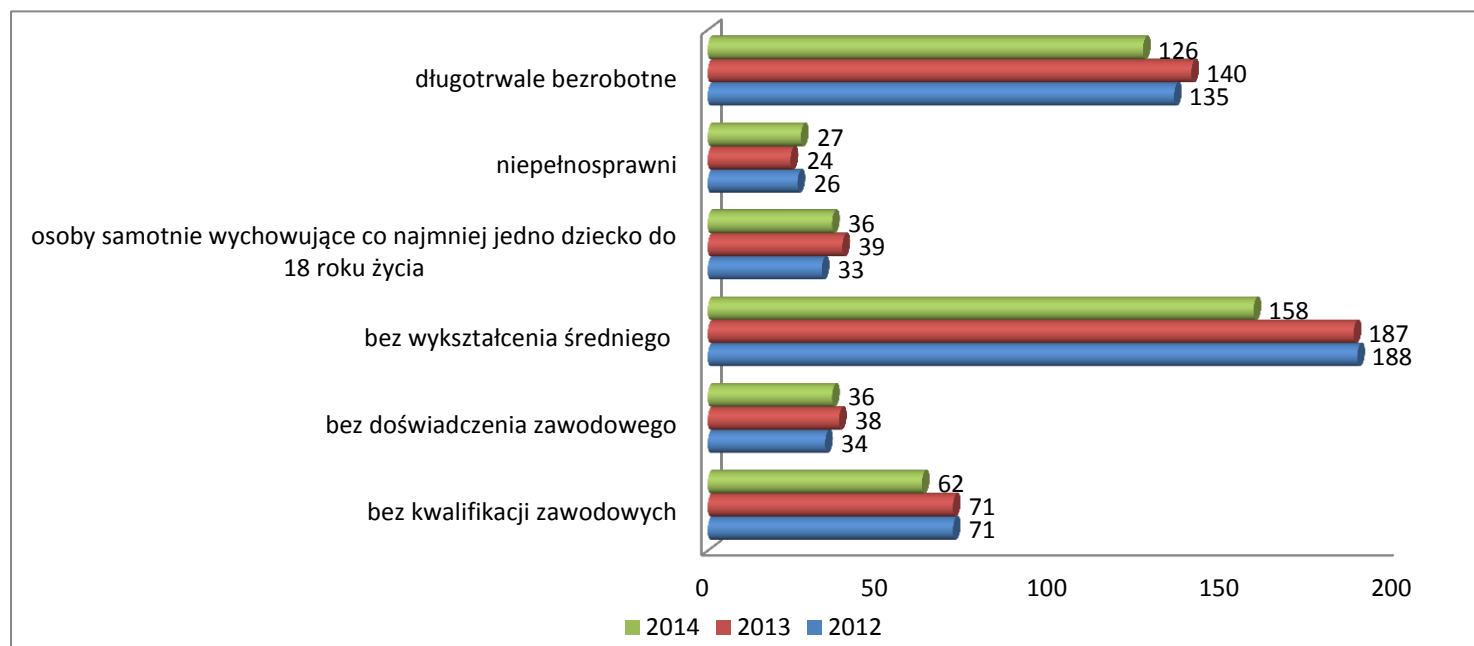
Liczba bezrobotnych w gminie Smołdzino na koniec III kwartału 2014r. wynosiła **233** osoby, w tym 110 kobiet i 123 mężczyzn, w latach poprzednich stanowiła odpowiednio: w 2013 roku- **264** osoby (134 kobiety, 130 mężczyzn), w 2012 roku- **269** osoby (148 kobiet i 121 mężczyzn).⁷

---

⁶ Dane Urzędu Gminy w Smołdzinie. Stan na dzień 26.11.2014r.

⁷ Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku. Stan na 28.11.2014r.

A. KATEGORIE OSÓB ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZEDZIE PRACY W LATACH 2012- 2014

źródło: Powiatowy urząd Pracy w Słupsku. Stan na 28.11.2014r.

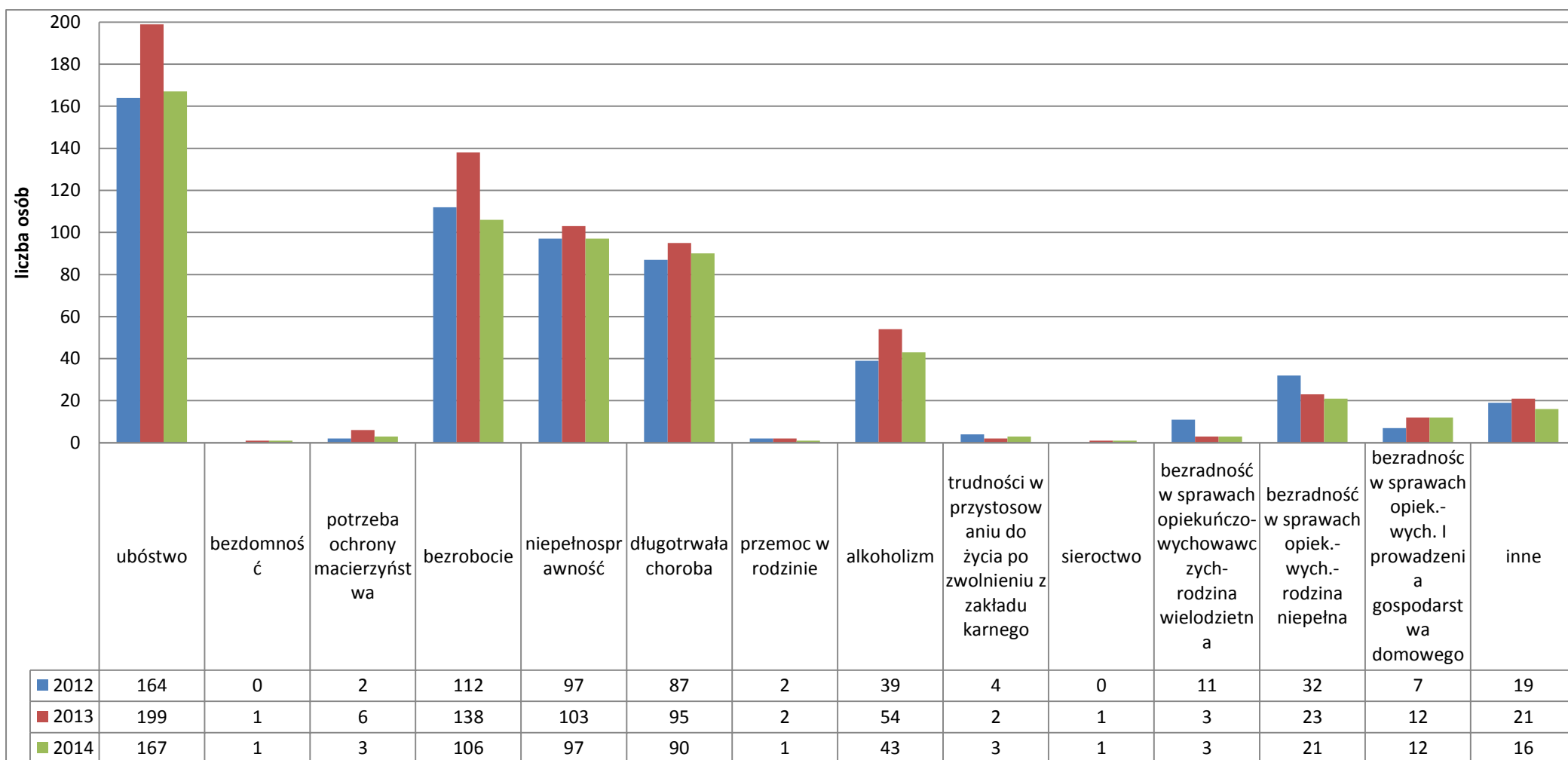
Z wykresu wynika, że liczba osób bezrobotnych w okresie ostatnich 3 lat spada. największą grupę osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP stanowią osoby długotrwale bezrobotne, bez wykształcenia średniego i bez kwalifikacji zawodowych. Na koniec III kwartału bieżącego roku osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 r. ż. stanowiły 15,5 %, w latach poprzednich odpowiednio: 2013r.- 14,8%, w 2012r.- 12,3%.

B. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W SMOŁDZINIE W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Smołdzinie w zakresie pomocy społecznej korzystało:

- w 2012r.- 569 osób
- w 2013r.- 612 osób
- w 2014r. (na koniec III kwartału)- 514 osób

C. POWODY PRYZYNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2012- 2014

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smolzinie. Stan na 26.11.2014r.

Z powyższego wykresu wynika również, że najczęstszą przesłanką do udzielenia pomocy społecznej w 2014r., w 2013r. i w 2012r. było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba.

D. RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ Z POWODU BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH

rok	Ilość rodzin, które skorzystały z pomocy GOPS	Ilość osób w rodzinie	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- Rodziny niepełne	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- Rodziny wielodzietne	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego
2012	235	569	34	10	7
2013	258	612	25	9	12
2014	222	514	20	2	14

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smołdzinie. Stan na 26.11.2014r.

Przesłanki do udzielenia pomocy z Ośrodka dotyczące bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodziny niepełne i wielodzietne, z roku na rok były stopniowo rzadziej wymieniane, co świadczyć może o poprawie sytuacji tych rodzin.

E. LICZBA DZIECI Z TERENU GMINY SMOŁDZINO SKIEROWANYCH DO PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2012-2014

	2012	2013	2014 (do końca III kwartału)
Liczba dzieci, które trafiły do pieczy zastępczej, w tym:	4	6	3
do pieczy instytucjonalnej	1	4	2
do pieczy rodzinnej	3	2	1

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smołdzinie. Stan na 26.11.2014r.

**F. LICZBA DZIECI Z TERENU GMINY SMOŁDZINO AKTUALNIE PRZEBYWAJĄCYCE W PIECZY
ZASTĘPCZEJ**

Liczba dzieci	Umieszczone przed 2012r.	Umieszczone od 2012r.
pieczy instytucjonalnej	1	6
pieczy rodzinnej	2	4

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smołdzinie. Stan na 26.11.2014r.

Aktualnie (stan na dzień 26.11.2014r.) w pieczy zastępczej przebywa 13 dzieci z terenu gminy Smołdzino- 7 z nich umieszczona jest w placówkach opiekuńczo- wychowawczych, 6 w rodzinie zastępczej. Dzieci skierowanych przed wejściem w życie Ustawy z dn. 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest aktualnie 3. dzieci- usamodzielnili się lub powrócili do domu rodzinnego.

G. NADZÓR KURATORA NA TERENIE GMINY SMOŁDZINO W 2014 ROKU

Rok	Nadzór nad nieletnimi	Nadzór w ramach ograniczonej władzy rodzicielskiej	Postępowania wykonawcze w sprawie o zobowiązanie do leczenia odwykowego	Liczba kuratorów
2014r.	9	15	15	1 kurator zawodowy + 3 kuratorów społecznych

Źródło: dane od kuratora zawodowego. Stan na dzień 2.12.2014r.

Według danych uzyskanych od kuratora zawodowego, pracującego na terenie gminy Smołdzino, ilość nadzorów na tym terenie maleje i w związku z tym ilość pracujących tu kuratorów zawodowych spadła z 2 do 1 w okresie ostatnich 3 lat.

H. ASYSTENTURA RODZINY W LATACH 2012- 2014

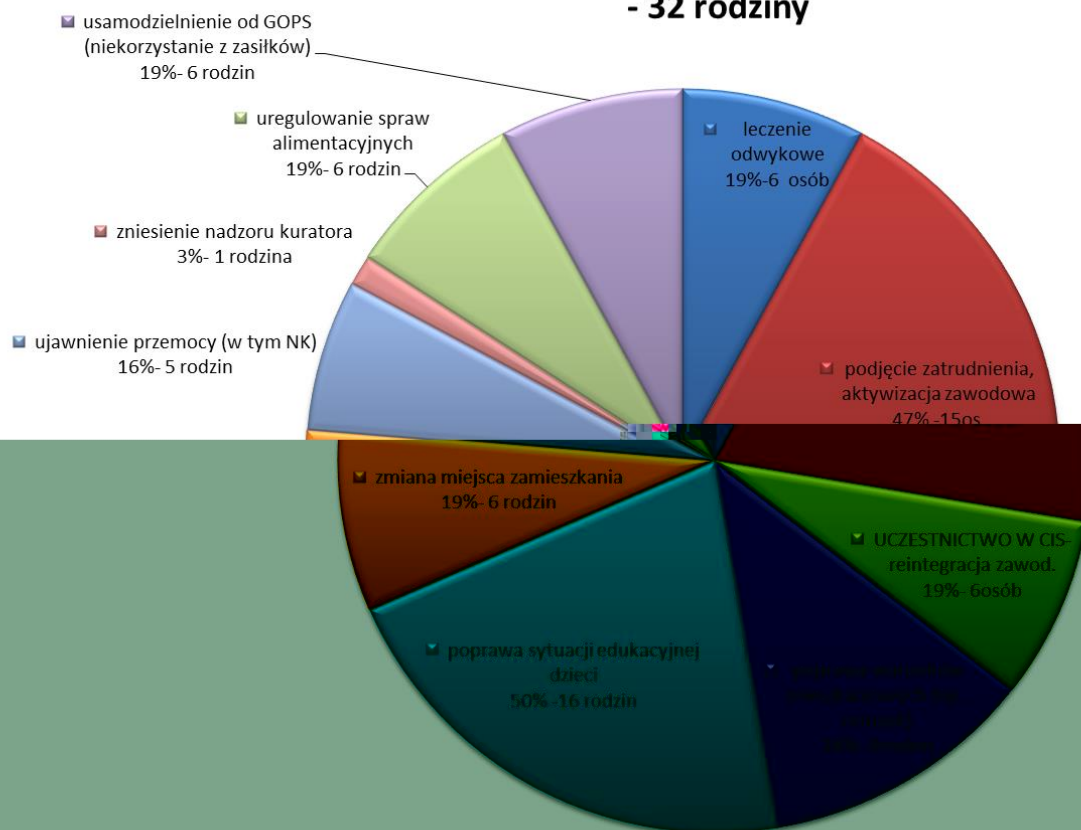
Zakres	2012	2013	2014
LICZBA ASYSTENTÓW RODZINY (UMOWA ZLECENIE)	2	2	2
WYDATKI NA WYNAGRODZENIA ASYSTENTÓW	18 350zł w tym: 18 350zł- POKL 0 zł -własne	42 143zł, w tym: 29 453,75 zł- POKL 2 699,25 zł- własne	47 321zł, w tym: 24 000 zł - własne 23 321 zł- (program rządowy MPiPS)-
LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA ASYSTENTÓW RODZINY, W TYM:			dane na koniec III kwartału 2014r.
	10	20	19
do 3 m-cy	0	1	4
od 3 do 12 m-cy	10	13	7
powyżej 1 roku	0	6	8
SKIEROWANIE ASYSTENTA RODZINY NA PODSTAWIE:			
wniosek sądu	1	0	1
wniosek rodziny	0	1	0
wniosek kuratora	0	2	0
wniosek pracownika socjalnego	9	11	9
Kontynuacja wsparcia	0	6	9

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smołdzinie. Stan na 26.11.2014r.

Na przełomie ostatnich 3 lat wzrosła ilość rodzin, które korzystały ze wsparcia asystentów rodziny. Widać również, że w bieżącym roku aż 8 rodzin korzysta z tego wsparcia powyżej 1 roku- są tu rodziny, które były objęte asystenturą w roku 2013 oraz 2012 i kontynuują udział we wsparciu w roku 2014.

I. ZESTAWIENIE EFEKTÓW PRACY ASYSTENTÓW RODZINY W LATACH 2012- 2014

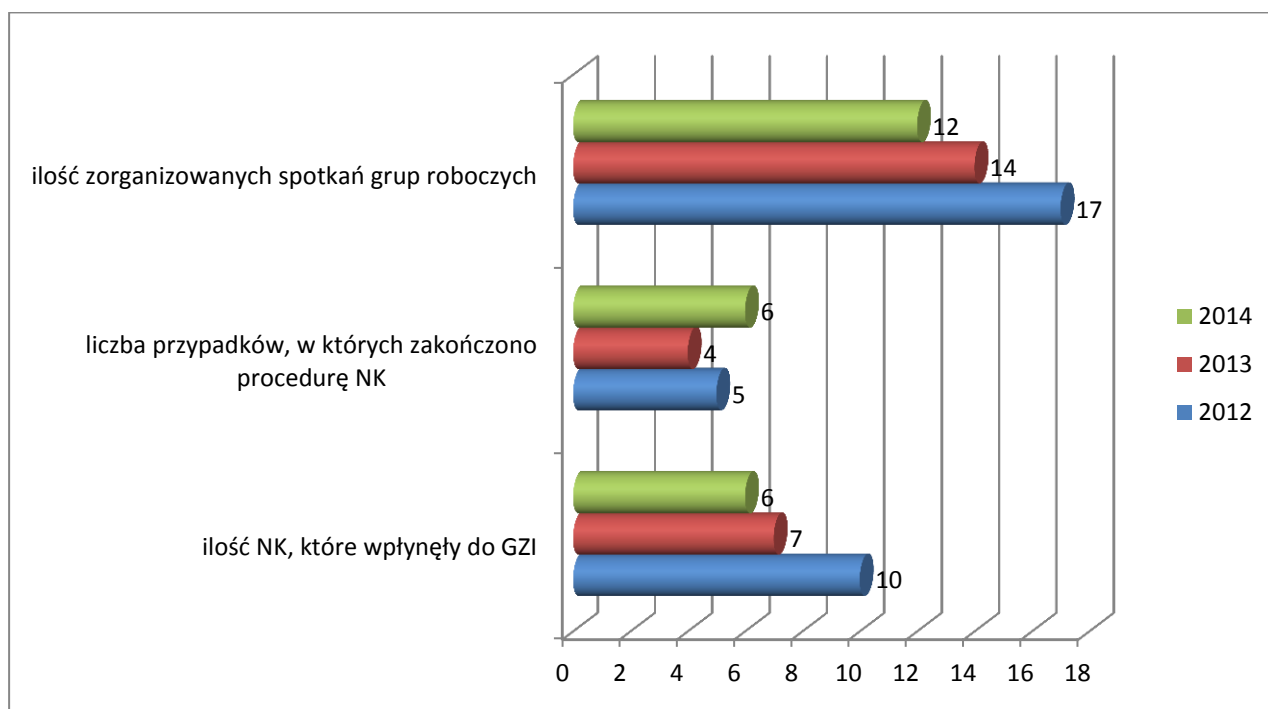
Zestawienie efektów pracy asystentów rodziny w okresie IV.2012- X.2014 - 32 rodziny

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smoldzinie. Stan na 26.11.2014r.

Jak widać na powyższym diagramie działania asystentów rodziny dają wymierne efekty.

J. PROCEDURY NIEBIESKIEJ KARTY W RAMACH GMINNEGO ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

Źródło: Gminny Zespół Interdyscyplinarny. Stan na 26.11.2014r.

Powyższy wykres ukazuje, iż na przełomie ostatnich 3 lat spadła ilość założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego z 17 w roku 2012 do 12 w roku 2014. i w związku z tym ilość zorganizowanych spotkań grup roboczych.

W konsekwencji działań grup roboczych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w ostatnich 3 latach:

- 3 osoby podjęły leczenie odwykowe,
- 6 osób objęto wsparciem psychologa,
- 5 osób skorzystało z konsultacji z prawnikiem,
- 1 osoba wzięła udział w grupie samopomocowej,
- 1 osoba wzięła udział w terapii dla sprawców przemocy,
- złożono 1 wniosek do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,

**K. WNIOSKI SKIEROWANE DO GKRPA W SMOŁDZINIE W SPRAWIE OBJĘCIA LECZENIEM
ODWYKOWYM OSÓB NADUŻYWAJĄCYCH ALKOHOL ZA LATA 2012-2014**

rok	Liczba złożonych wniosków	kobiety	mężczyźni	W tym osoby samotne	W tym osoby do 25 r. ż.	Liczba wniosków skierowanych do biegłych celem wydania opinii o przedmiocie uzależnienia od alkoholu
2012	15	1	14	4	-	6
2013	17	4	14	3	1	11
2014 (I-III kwartał)	9	2	7	3	-	5

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Stan na 26.11.2014r.

Liczba wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie objęcia leczeniem odwykowym zmalała w ostatnich 3 latach (z 15 w 2012 roku do 9 w 2014 roku).

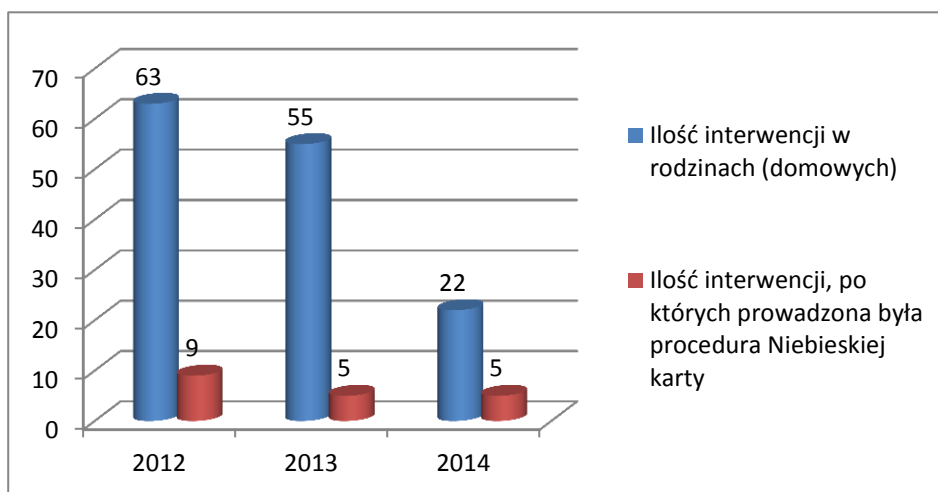
L. ILOŚĆ PROWADZONYCH PORAD PSYCHOLOGICZNYCH W RAMACH GKRPA

Rok/okres	Ilość przeprowadzonych porad
2012/ (V-XII)	17
2013/ II-XII	18
2014/ (I, II i III kwartał łącznie)	15 (w tym 10 porad telefonicznych)

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Stan na 26.11.2014r.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach swojej działalności w 2014r. w okresie 3 miesięcy przeprowadziła 15 porad, w tym 5 porad indywidualnych oraz 10 porad telefonicznych. W poprzednich latach w okresach większych niż 3 miesiące (2012r.- 8 miesięcy, 2013r.- 10miesięcy) przeprowadzono podobną liczbę porad.

Ł. INTERWENCJE POLICJI W GMINIE SMOŁDZINO

Źródło: Komisariat Policji w Smołdzinie z siedzibą w Gardnie Wielkiej. Stan na 20.11.2014r.

Wykres pokazuje, iż ilość przeprowadzonych interwencji w rodzinach - interwencji domowych w Gminie Smołdzino na przełomie ostatnich 3 lat stopniowo maleje.

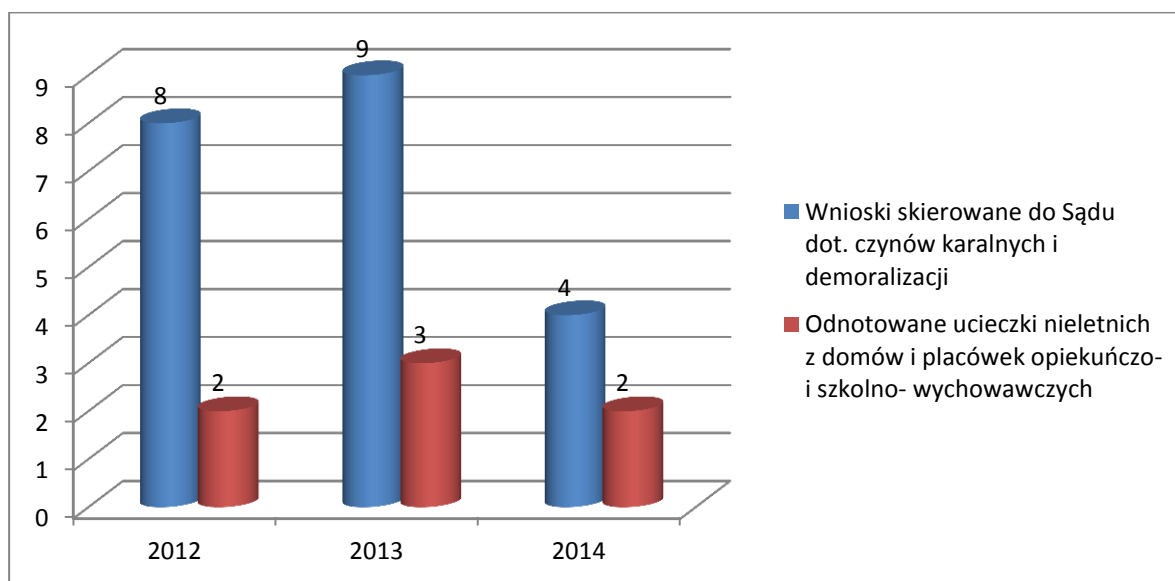
M. PROWADZONE PRZEZ POLICJĘ, NA TERENIE GMINY SMOŁDZINO, POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZE DOTYCZĄCE PSYCHICZNEGO I FIZYCZNEGO ZNĘCANIA SIĘ - ART. 207§1 KK W LATACH 2012-2014

rok	Postępowania ze skierowaniem aktu oskarżenia do Sądu	Postępowania umorzone z powodu braku znamion czynu zabronionego
2012	0	2
2013	1	1
2014 (I- III kw.)	1 + (1 postępowanie zawieszone z uwagi na ukrywanie sprawcy)	0

Źródło: Komisariat Policji w Smołdzinie z siedzibą w Gardnie Wielkiej. Stan na 20.11.2014r.

W 2014 roku skierowano 2 akty oskarżenia do Sądu w sprawie fizycznego i psychicznego znęcania się, natomiast 1 z nich zostało zawieszone z powodu ukrywania sprawcy przez ofiarę). Z kolumny trzeciej wynika, że z roku na rok maleje liczba umorzonych postępowań z powodu braku znamion czynu zabronionego.

**N. CZYNNOŚCI PODEJMOWANYCH WOBEĆ NIELETNICH PRZEZ POLICJĘ W GMINIE
SMÓLDZINO W LATACH 2012-2014 (DO KOŃCA III KW.2014r.)**

Źródło: Komisariat Policji w Smóldzinie z siedzibą w Gardnie Wielkiej. Stan na 20.11.2014r.

W porównaniu do roku 2013, w 2014 roku widać znaczącą różnicę - spadek liczby wniosków skierowanych do Sądu dotyczących czynów karalnych i demoralizacji nieletnich, jednak odnotowane ucieczki nieletnich z domów i placówek opiekuńczo-wychowawczych i szkolno-wychowawczych są na podobnym poziomie.

**O. WSPÓŁPRACA ZESPOŁU SZKOLNO- PRZEDSZKOLNEGO W ZAKRESIE
WSPIERANIA RODZINY**

rok	Spotkania asystentów rodziny z pedagogiem
2012	4
2013	10
2014	5

Źródło: Zespół Szkolno- Przedszkolny w Smóldzinie. Stan na 30.11.2014r.

W latach 2012 - 2014 do GOPS nie wpłynął żaden wniosek szkoły dotyczący objęcia wsparciem asystenta rodziny.

Współpraca z asystentem rodziny polegała głównie na podejmowaniu interwencji doraźnych i długofalowych poprzez indywidualne rozmowy z asystentami rodzin w celu:

- rozpoznawania warunków życia i nauki uczniów mających trudności dydaktyczne czy sprawiających problemy wychowawcze,
- niwelowania zachowań problemowych u dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- określenia przyczyn i stopnia trudności dydaktycznych przejawianych przez uczniów,
- określenie sposobów pomocy uczniom w domu rodzinnym,
- udzielanie wskazówek efektywnej współpracy z rodzicami uczniów,
- dawanie wsparcia i wzmacnianie oddziaływań ich rodzin,
- tworzenia swoistej bazy informacyjnej dotyczącej form pomocy dzieciom z rodzin z problemami.

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Smołdzinie realizowany jest **Szkolny Program Profilaktyki** uchwalony przez Radę Pedagogiczną, który tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania oraz Programem Wychowawczym Szkoły. Program realizowany jest w pięciu blokach tematycznych:

1. Profilaktyka niepowodzeń szkolnych.
2. Profilaktyka agresji.
3. Promocja zdrowia i profilaktyka uzależnień.
4. Promocja zdrowia psychicznego i profilaktyka zaburzeń emocjonalnych.
5. Bezpieczeństwo w szkole i poza szkołą.

P. LICZBA I WIEK UCZESTNIKÓW CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W SMOŁDZIŃSKIM LESIE

W okresie od rozpoczęcia działalności w Smołdzińskim Lesie do IV.2014 GOPS skierował 28 osób do uczestnictwa w zajęciach reintegracji społeczno- zawodowej w Centrum Integracji Społecznej w Smołdzińskim Lesie.

Podział uczestników CIS od momentu rozpoczęcia działalności (od. 3.06.2014r.):

wiek	Ilość uczestników- mężczyzn	Ilość uczestniczek- kobiet
22-35	5	3
36-45	1	5

46-55	8	3
56-65	2	1
razem	16	12

Źródło: Centrum Integracji Społecznej w Smółdzińskim Lesie. Stan na 4.12.2014r.

Obecnie (na dzień 4.12.2014r) Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego realizują 23 osoby (10 kobiet i 13 mężczyzn). Dotychczas z zajęć w CIS zrezygnowały 3 osoby, a 2 osoby decyzją kierownika CIS zakończyły realizację IPZS.

R. WYKSZTAŁCENIE UCZESTNIKÓW CIS

wiek	Ilość osób
Podstawowe	17
gimnazjalne	2
Ponadgimnazjalne- zasadnicze zawodowe	8
średnie	1

Źródło: Centrum Integracji Społecznej w Smółdzińskim Lesie. Stan na 4.12.2014r.

S. Podsumowanie zadań wynikających z Programu Wspierania Rodziny w Gminie Smółdzino na lata 2012-2014

1. zadanie: monitoring sytuacji dziecka i rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smółdzinie - pracownicy na bieżąco monitorowali sytuację dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Polegało to przede wszystkim na regularnych wizytach w środowiskach, jak również komunikowaniu się i wymianie informacji w sprawie tychże rodzin z przedstawicielami innych instytucjami, tj. kurator rodzinny, pedagog szkolny, Policja, PCPR, GKRPA, a także wymianie informacji z asystentami rodzin.
- Komisariat Policji w Smółdzinie z siedzibą w Gardnie Wielkiej - prowadził kontrole oraz rozmowy w rodzinach w ramach prowadzonych procedur Niebieskiej karty oraz rozmowy z nieletnimi sprawcami czynów karalnych i zagrożonych demoralizacją w ramach prowadzonego nadzoru nad nieletnimi, poradnictwa specjalistycznego nie realizowano;

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - w ramach monitoringu kierowano wnioski o udostępnienie danych o aktualnej sytuacji do GOPS i Policji;
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Smołdzinie - wywiady, obserwacje uczniów, analizowanie indywidualnych przypadków na posiedzeniach zespołu kryzysowego lub rady pedagogicznej, współpraca z instytucjami i organizacjami udzielających profesjonalnej pomocy dzieciom i ich rodzinom;
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny - członkowie GZI monitorowali sytuację członków rodzin, które zostały objęte wsparciem w ramach założonej procedury Niebieskiej Karty - działania mają na celu zatrzymanie przemocy w rodzinie i wpływanie na utrzymanie zadowalającego stanu bezpieczeństwa oraz przywrócenie godności osobom słabszym, narażonym na skrzywdzenie. Przedstawiciele Zespołu spotykali się zarówno z osobami doznającymi przemocy, jak i stosującymi przemoc i we współpracy z rodziną opracowali plan pomocy oraz jego monitoring.

2. zadanie: rekrutacja i zatrudnienie asystentów:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smołdzinie: od 2012 roku zatrudniał na umowę zlecenie dwóch asystentów rodziny.

3. zadanie: tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smołdzinie - asystenci podnosili swoje kwalifikacje bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów przez GOPS.

4. zadanie: współpraca z koordynatorem pieczy zastępczej-

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smołdzinie współpracował z koordynatorem pieczy zastępczej w zakresie pracy z rodziną naturalną dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, ponadto asystentki rodzin uczestniczyły w okresowej ocenie sytuacji dziecka.

5. zadanie: poradnictwo specjalistyczne:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smołdzinie realizował następujące rodzaje wsparcia specjalistycznego dla rodzin: warsztaty kompetencji społecznych, terapia systemowa rodzin, spotkania z psychologiem, spotkania z psychologiem.
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny: zapewniał wsparcie psychologiczne .
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Smołdzinie zapewniał wsparcie psychologiczne.
- Urząd Gminy zapewniał poradnictwo prawne.

6. zadanie: rodziny wspierające- nie wyłoniono rodzin wspierających.

7. zadanie: placówki wsparcia dziennego:

- W 2014r. w ramach pozyskanych przez Gminę Smółdzino środków wybudowano świetlicę w Żelazie. Dodatkowo GOPS otrzymał dotację na realizację Programu Profilaktyczno- Edukacyjnego „Nowe możliwości” w ramach którego doposażono świetlicę. Przekazanie placówki wsparcia dziennego (świetlica w Żelazie) nastąpi w I kwartale 2015r. GOPS w Smółdzinie.

8. zadanie: pobyt dzieci w pieczy zastępczej- GOPS współfinansował pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Zasoby instytucjonalne Gminy Smółdzino

Na terenie Gminy Smółdzino funkcjonują następujące instytucje i organizacje:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smółdzinie, w tym Środowiskowy Dom Samopomocy w Gardnie Wielkiej, Klub Wolontariusza,
- Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Smółdzinie- w tym biblioteka oraz świetlice,
- Zespół Szkolno- Przedszkolny w Smółdzinie, w tym Przedszkole, Szkoła podstawowa, Gimnazjum,
- Centrum Integracji Społecznej w Smółdzińskim Lesie,
- Publiczny i Niepubliczny Zakład opieki Zdrowotnej w Smółdzinie,
- Uczniowski Klub Sportowy Lekkiej Atletyki i Piłki Nożnej "ROWOKÓŁ" Smółdzino,
- Klub Sportowy ROWOKÓŁ,
- Stowarzyszenie Rozwoju Turystyki Wiejskiej "SŁOWINIEC",
- Stowarzyszenie Mieszkańców Smółdzińskiego Lasu „Wspólna Sprawa”,
- Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej "Razem zrobimy wiele",
- Stowarzyszenie „Kluka”
- Posterunek Policji w Smółdzinie,
- Kościół w Smółdzinie i w Gardnie Wielkiej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Jednostki ochotniczej Straży Pożarnej.

Cele Programu

Celem głównym Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 w Gminie Smołdzino jest wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Cele szczegółowe Programu:

1. Zapobieganie powstawaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych
2. Wspieranie i interdyscyplinarna pomoc dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej.
3. Wzmocnienie współpracy na rzecz wspierania rodzin z Gminy Smołdzino.

Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są rodziny z terenu Gminy Smołdzino, w szczególności rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz przedstawiciele instytucji i organizacji, pracujących na rzecz dziecka i rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest głównie do rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej, a także rodzin, które na skutek sytuacji życiowych i kryzysowych szukają pomocy w instytucjach i organizacjach na terenie gminy.

Realizatorzy Programu

Założenia Programu Wspierania Rodziny w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Gminy Smołdzino oraz osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Zarządzeniem nr 92/2014 Wójta Gminy Smołdzino z dnia 3 listopada 2014r. ze zmianami z dn. 22 grudnia 2014r. powołano zespół ds. opracowania koncepcji Gminnego Programu Wspierania Rodziny, składający się z następujących osób:

- Inspektor ds. ochrony zdrowia i spraw społecznych Urzędu Gminy Smołdzino
- Kierownik GOPS,
- Przewodniczący GKRPA,

- Pedagog szkolny,
- Przewodniczący GZI,
- Kierownik CIS,
- Administrator ŚDS,
- Kierownik Posterunku Policji,
- Kurator sądowy,
- Proboszczowie Parafii,

W wyniku prac Zespołu wyłoniono zadania, które zostały nałożone na następujące podmioty:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Zespół Szkolno- Przedszkolny,
3. Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
5. Centrum Integracji Społecznej
6. Kurator zawodowy

Podmioty te będą realizatorami niniejszego Programu.

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas, gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji. Program jest zobowiązaniem samorządu gminy i jego jednostek do realizacji przyjętych celów, a także ma za zadanie stymulować do ukierunkowanych działań na rzecz dziecka.

Realizując zadania na rzecz rodziny należy kierować się zasadą współpracy opartej na jednolitym planie pracy. Praca z rodziną ma dążyć w tym samym, ustalonym wspólnie kierunku, a podejmowane działania powinny się uzupełniać, a nie powielać.

Sposoby realizacji Programu Wspierania Rodziny- zadania i harmonogram działań

Celem głównym Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 w Gminie Smołdzino jest wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Cel szczegółowy 1: Zapobieganie powstawaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych				
Lp.	Nazwa zadania	Harmonogram realizacji	Wskaźnik/miernik realizacji	Podmiot realizujący
1.	Monitoring sytuacji dziecka i rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, w tym diagnoza problemów	2015- 2017	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiek.- wych. Liczba spotkań/ wizyt w rodzinach zagrożonych kryzysem	GOPS ZSP GKRPA GZI POLICJA KURATOR SĄDOWY
2.	Działania profilaktyczne - inicjowanie i wspieranie realizacji programów i projektów, akcji, kampanii zapobiegającym negatywnym zjawiskom w rodzinie	2015- 2017	liczba projektów, programów, kampanii, akcji, Liczba projektów, programów, akcji, kampanii itd.	GOPS ZSP GKRPA GZI POLICJA
3.	Powstawanie placówek wsparcia dziennego- świetlicy, (finansowanie działań)	2015- 2017	liczba powstałych świetlic środowiskowych, liczba dzieci objętych wsparciem w ramach nowych świetlic	GOPS
Cel szczegółowy 2: Wspieranie i interdyscyplinarna pomoc dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej				
1.	Praca z rodziną, w tym wsparcie asystenta rodziny	2015- 2017	Liczba rodzin objętych asystenturą rodzin (dot. GOPS) Liczba rodzin objętych działaniami podmiotu	GOPS ZSP GKRPA GZI

2.	Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego i konsultacji	2015- 2017	liczba i rodzaj form porad specjalistycznych, liczba rodzin korzystających z poradnictwa (terapii, spotkań, mediacji itp.)	GOPS ZSP GKRPA GZI
3.	Pomoc w zaspokojeniu podstawowych potrzeb rodzin, w tym pomoc finansowa i rzeczowa	2015- 2017	Liczba i rodzaj udzielonej pomocy rodzinom	GOPS
4.	Organizowanie czasu wolnego dzieci i rodzin	2015- 2017	Liczba wyjazdów, warsztatów, spotkań, imprez/ kół zainteresowania	GOPS ZSP GKRPA GZI
5.	Wspieranie systemu pieczy zastępczej- współfinansowanie i współpraca z koordynatorem pieczy zastępczej	2015- 2017	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy instytucjonalnej i rodzinnej Liczba spotkań, konsultacji w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy	GOPS
6.	Propagowanie nowych form pomocy, w tym rodzin wspierających	2015- 2017	Liczba wyłonionych rodzin wspierających, Liczba nowych form wsparcia	GOPS ZSP GKRPA POLICJA GZI KURATOR SĄDOWY
7.	Wspieranie rozwoju wolontariatu, grup wsparcia, stowarzyszeń, klubów itp. działających na rzecz rodzin	2015- 2017	Liczba organizacji, kół, stowarzyszeń, klubów działających na rzecz rodzin	GOPS ZSP GKRPA GZI
Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie współpracy na rzecz wspierania rodzin z Gminy Smóldzino				
1.	Inicjowanie wspólnych działań, akcji, spotkań, szkoleń, warsztatów, kampanii na rzecz rodzin	2015- 2017	liczba i rodzaj przeprowadzonych akcji, kampanii, warsztatów na rzecz rodzin, liczba spotkań, konsultacji realizatorów Programu	GOPS ZSP GKRPA GZI
2.	Diagnozowanie problemów rodzin i udzielanie informacji o możliwościach pomocy	2015- 2017	Liczba skierowań do placówek, ośrodków, poradni	GOPS ZSP GKRPA GZI
	Reagowanie na negatywne zjawiska w		liczba złożonych wniosków o	GOPS

3.	rodzinie, w tym przemoc	2015- 2017	przyznanie asystenta rodzinie, liczba założonych Niebieskich Kart, liczba wniosków o objęcie leczeniem odwykowym	ZSP GKRPA GZI, KURATOR SĄDOWY
4.	Angażowanie wolontariuszy z Klubu Wolontariusza przy GOPS w pomoc na rzecz rodzin	2015- 2017	Liczba wolontariuszy zaangażowanych w pomoc rodzinom, liczba wypracowanych przez wolontariuszy godzin na rzecz rodzin	GOPS ZSP GKRPA GZI
5.	Opracowanie modeli współpracy na rzecz wspierania rodzin	2015- 2017	Liczba modeli współpracy na rzecz wspierania rodzin, liczba spotkań zespołu	GOPS ZSP GKRPA GZI, POLICJA KURATOR SĄDOWY
6.	Przygotowanie i przedkładanie do GOPS sprawozdań realizatorów z realizacji zadań Programu Wspierania Rodziny, w tym bieżące zbieranie danych ilościowych i jakościowych w zakresie wspierania rodzin	co roku do dnia 30 stycznia	Sprawozdania przesłane do GOPS, zebrane dane ilościowe dotyczące rodzin	GOPS ZSP GKRPA GZI POLICJA KURATOR SĄDOWY
7.	Podnoszenie umiejętności osób pracujących na rzecz rodzin	2015- 2017	liczba szkoleń, liczba uczestników szkoleń	GOPS ZSP GKRPA GZI POLICJA KURATOR SĄDOWY

Finansowanie Programu

Zadania Programu będą finansowane z następujących źródeł:

- Budżet Gminy,
- Budżet Państwa,
- Programy rządowe,
- Inne projekty, w ramach których pozyskane zostaną środki.

Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring Programu prowadzony będzie systematycznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich zadań opisanych w niniejszym Programie.

Monitorowanie działań będzie dokonywane również poprzez analizę danych ilościowych, uzyskanych w ramach sprawozdań od realizatorów Programu.

Aby Program realizowany był sprawnie i skutecznie wszystkie jego etapy podlegać będą monitoringowi. Ma on na celu zapewnienie osiągnięcia zakładanych rezultatów oraz korektę ewentualnych odchyłeń od poprawnej realizacji przyjętych celów. Będzie prowadzony przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Smołdzinie. Pomiary rezultatów dokonywane będą na bieżąco, przez cały okres realizacji Programu. Raz w roku sporządzone zostanie sprawozdanie podsumowujące realizację Programu w danym roku kalendarzowym, ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięcia zaplanowanych rezultatów i wskaźników. Realizatorzy Programu zobowiązani są do przedstawienia do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Smołdzinie sprawozdania rocznego z realizacji Programu Wspierania Rodziny do 30 stycznia każdego roku. Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Smołdzinie natomiast całościowe sprawozdanie z realizacji Programu w poszczególnych latach przedstawiał będzie w sprawozdaniu z działalności GOPS do 31 marca każdego roku.. Głównym celem ewaluacji jest uzyskanie informacji o przebiegu realizacji programu, poznanie ewentualnych trudności i braków, które występują w trakcie realizacji, dokonanie oceny realizacji zadań przez realizatorów Programu.

